

Und steh'n die wogenden Halme beschwert
vom Korn sing gold'ner und gelber:
Ein Volk, das seine Lehrer nicht ehrt,
das achtet sich auch nicht selber.
Drum unverzagt, und ruft es laut
und weist eure Wunden und Narben:
Wem man sein heiligstes Gut vertraut,
den lasse man auch nicht darben!
Ihm soll die schmutzige Not nicht droh'n
gleich einer schattenden Wolke,
er soll nicht betteln um seinen Lohn
bei einem reifen Volke!

Tako se glasi „Novoletni pozdrav 1907“ na bojujoče se avstrijsko učiteljstvo, ki nam ga je pel Maurice von Stern.

Hvala mu za iskreno besedo!

Govoril sem iz polnega srca od Vas in k Vam, ljubi kolegi in koleginja. Omejil sem se na najvažnejše. Pa marsikateri vas ve še natančneje, popolnejše podatke. Ven z njimi! Danes je dan, ko govorimo in hočemo biti tudi slišani.

Postavodajstvo l. 1869. je reklo, da je svobodni učiteljski stan potreben.

Naša naloga pa je doseči, da se učitelja ne bi imelo kot duševnega delavca zadnje vrste.

Zato vas vse prosim, cenjeni poslanci, naši višji, tovariši in tovarišice:

Sodelujte z vsemi močmi, da se poboljša naše stanje! To je za dobro narodu!

Beda našega kmeta.

Spisal V. Strmšek.

(Konec.)

5. Davčne olajšave, podpore po vremenskih ne-
zgodah i. dr. zakonodajske določbe.

Če bi državna in deželna uprava hotela dvigniti kmetiški stan, bi mu gotovo lahko znatno pomagala z davčnimi olajšavami in posebnimi ugodnostmi. A toliko je gotovo, da bi se propad kmetiškega stanu ne zadržal, tudi če bi se kmetom vsi davki odpustili in bi se nič drugega zanje ne storilo.

ker ni bilo dobiti založnika, sem imel srečo, da so učitelji radi sezali po njih, četudi niso bile odobrene (razen ene) od vlade. Temu je bilo vzrok nekoliko to, da vlada slovenske šolske literature ni pospeševala, nekoliko to, da nekatere knjige niso bile (n. pr. prirodopis) brez hib, ker so se tiskale (imenoma prirodo-
pis v Brnu) v takih tiskarnah, v katerih niti en stavec ni bil več slovenščine, in ker so imele vkljub večkratni korekturi pre-
več tiskovnih napak.

A zaradi napak mojih knjig nadzorniki niso preganjali, ampak zaraditega, ker so bile slovenske. — N. pr. nadzornik Ambrožič (iz Železnikov doma, oče imenitnih „Ambrotschütz“), „Armbrutschütz“, ki je bil pred 45 leti podučitelj v Ljutomeru, kjer je že čital Neue freie ali Alte Presse, je nekje ob Dravi prišel v šolo odprl učiteljevo miznico, našel ondi nekaj mojih knjižic in jih raztrgal vpričo učitelja in učencev. In ta mož še zdaj v Gradcu deli kruh — slovenskim in nemškim učiteljem na Spodnjem Štajerskem. katerim odreže večji in boljši kos, si lahko mislimo.

S spisovanjem knjig sem imel veselje, ako sem videl, da je rokopis zagledal beli dan. Jako me je pa peklo, ako sem pisal in pisal, pa zastoj, da je bilo papirja, tinte, časa in truda škoda. Tako se mi je pripetilo pri firmi Tempsky, kateri ime-
nitni firmi sem bil prej že sicer spisal kakšne malenkosti, (n. pr. slike za nazorni nauk in še nekaj sličnega). (Dalje.)

Tudi podpore po vremenskih nezgodah ne bodo zadrževale tega propada in če bi bile še enkrat tolike, dasi rad priznavam, da rešijo marsikoga za kratek čas iz hipne zadrege in da jih dovoljujejo z najboljšim namenom.

Kakor rečeno, na zakonodajnem potu bi se dalo tudi za kmeta mnogo storiti, a kmet mora biti poprej toliko naobražen, da se bo lahko okoristil s takimi udobnostmi! Do tistih dob pa naj obdela to polje in stavi primerne predloge kak strokovnjak, ki ve, kako se delajo zakoni in koliko se da dognati pri naši finančni upravi.

Končno si dovoljujem staviti še poseben nasvet, ki bi se dal menda v kratkem izvesti in bi potem donašal kmetijstvu obilnih koristi, če bi se prav izvajal.

Namesto sedanjih potovalnih učiteljev naj se nastavi pri okrajnih glavarstvih posebni kmetijski strokovnjaki, bodisi za ves obseg okraj-
nega glavarstva ali pa za posamezne dele, ki za-
htevajo enakomerno obdelovanje.

Ti strokovnjaki naj bi natančno preštudirali njim odločeno ozemlje in način obdelovanja, oni bi naj to vsako leto večkrat prepotovali in bi naj ljudem na licu mesta svetovali potrebne izpremembe bodisi v nasadih ali v obdelovanju. Če vidijo n. pr., da bi kje bolje storil travnik kot njiva, naj bi napotili lastnika, da to izpremembo izvrši; kjer bi se lahko opravljalo delo s stroji, naj bi jih kmetom nasvetovali itd. Oni bi pa tudi morali priti na lice mesta, če bi jih kakšen posestnik prosil, da mu svetujejo glede obdelovanja njegovega posestva. Sploh bi naj bili ti strokovnjaki pri kmetijstvu to, kar so n. pr. inženirji pri stavbah ali kar bi imeli biti šolski nadzorniki pri šolah.

Če se ta nasvet izvrši, bi država ne imela mnogo večjih stroškov kot jih ima danes, a ti bi bili mnogo bolje naloženi.

Končati hočem! Naj gredo te vrstice v svet in naj se sprejmejo z isto dobrohotnostjo, kakor jih jaz pošiljam. V svesti sem si, da ne bom z njimi še rešil kmeta, a tako neskromnih smotrov tudi nikdar nisem gojil. Zadovoljen sem že, če bom le nekoliko pripomogel, da se začne kmetijsko vprašanje vsestransko razpravljati. Prosim torej svoje somišljenike še enkrat, da se tudi oni oglasijo in popravijo, kar je tukaj napačnega in dostavijo, kar je pomanjkljivega. Združimo se za našega kmeta — za naš narod!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Zborovanji v Ljubljani. V sredo, dne 27. t. m., sta zborovali v „Narodnem domu“ v Ljubljani „Narodna šola“ in „Vdovsko društvo“. Poročilo priobčimo prihodnjič, ker nimamo danes prostora.

Ljubljansko učiteljsko društvo je priredilo v tekočem mesecu že drugo predavanje, in sicer to na čast iz Štajerske, Primorske in Kranjske k učiteljski organizaciji došlim tovarišicam in tovarišem.

Na večer 26. marca so bili ob 8. uri vsi prostori restavracije hotela „Južni kolodvor“ nabito polni. Tudi gostov iz drugih stanov nismo pogrešali. Bil je večer, kakršnih ima učiteljstvo bore malo. Kaj lahko se je tedaj izrazil predsednik Dimnik v svojem pozdravu, da bi vsakega in vsako z navduše-
njem objel.

Pa ne samo srečno zbran večer, temveč tudi tema: Naš jezik, naša kultura, osobito pa predavatelj dr. Ilešič, je privabil učiteljstvo v ljub sestanek.

Presrečno od predsednika in zbranih pozdravljen, je pokazal v enournem govoru prvotno notranjo jezikovno obliko krstnih imen in priimkov. Prva naloga je dvigniti kmeta na jezikovnem polju. Jezik je dete znanosti, dela na zdravi podlagi zdrave iz-
raze. Naraven govor je mehaničen, v kulturnem govoru je pa